

A KEGYES TANÍTÓREND
NAGY-KANIZSAI GYMNASIUMÁNAK
ÉRTESITŐJE

AZ

1867⁷|8-KI

TANÉVRŐL.

NAGY-KANIZSÁN,
NYOMATOTT WAJDITS JÓZSEF KÖNYVNYOMDÁJÁBAN,
1868.

I.

Tanár-testület.

a) Rendes tanárok.

Mindnyájan kegyes tanítórendiek.

Tanár neve.	Tantárgy, melyet előadott.	Tanodai osztály, melyben előadást tartott.	Hetenkinti előadásainak óraszám.	Egyéb foglalkozási köre.
Berzay Elek.	Hittan.	1. 2. 3. 4. 5.	10.	Testületi házfőnök, tanodai hitelemző és hitszónok.
Dolmányos György.	Magyarnyelv, Latinnyelv, Történelem, Földrajz.	} 4. 3. 4. 3.	16.	IV. osztály főnöke.
Harmath Gergely.	Magyarnyelv, Latinnyelv, Földrajz, Számítan, Nézetli mértan, Történelem.	} 1. 5.	19.	I. osztály főnöke.
Illésházy János.	Magyarnyelv, Latinnyelv, Németnyelv, Földrajz, Szépirás.	} 3. 3. 4. 2. 1. 2.	18.	III. osztály főnöke s intézeti jegyző.
Könnye Alajos.	Mennyiségtan, Természetrájk, Természettan.	} 3. 4. 5.	12.	A gymnasium s a kis- és n-kanizsai összes kath. elemi fő- s vasárnapit tanodák igazgatója.
Oszvöld Béla.	Magyarnyelv, Latinnyelv, Számítan, Németnyelv.	} 2. 2. 5.	20.	II. osztály főnöke.
Vőneky Pál.	Magyarnyelv, Latinnyelv, Németnyelv, Természettan.	} 5. 4.	19.	V. osztály főnöke.
b) Póttanárok. Világiak.				
Szász Károly.	Szabadkézi mér- tani rajz.	1.	4.	
Petz Antal.	Tornászat.	1. 5.	4.	

II. Kötelezett tantárgyak.

Tanodai osztály.	Előadási órák száma hetenkint													Összesen.
	Hittan.	Magyar nyelv.	Latin nyelv.	Német nyelv.	Történelem.	Földrajz.	Szám-tan.	Mértani nézlettan.	Természetrajz.	Természet-tan.	Sz. kézi mértani rajz.	Tornász. irás.	Szép-írás.	
I.	2	3	6	—	—	2	3	2	—	—	4	2	1	25
II.	2	4	8	2	—	2	3	—	—	—	—	—	1	22
III.	2	4	6	2	2	2	3	—	2	—	—	—	—	23
IV.	2	4	6	2	2	—	3	—	2	4	—	—	—	25
V.	2	3	9	3	3	—	3	—	—	2	—	2	—	27
Összesen :	10	18	35	9	7	6	15	2	4	6	4	4	2	122

E kötelezett tantárgyak osztályonként a nm. magyar kir. vallás- és közoktatási ministeriumnak 1867. évi októberhó 8-án 11497. sz. a. kelt berendezési szabványa által meghatározott mérvben adattak fölsőbbleg engedélyezett kézi tankönyvek szerint. — Ezek mellett rendkívüli órákban még a műéneklés, zene s francia nyelvben nyertek csekély díjért szakavatott vezetők alatt a növendékek közül többen oktatást.

III.

A sorozatban használt érdemjegyek fokozata s rövidítések magyarázata.

Fokozat.	Erkölcsei viselet.	Figyelem.	Szorgalom.	A tanulmányokban tett előmenetel.
Kitünő	példás	feszült	ernyedetlen	kitünő
Jeles	dicséretes	kellő	kellő	jeles
I. rendü	törvényszerű kevesebb törvényszerű	változó	hanyatló	jó elégséges
II. rendü	— — —	szórakozott	csekély	elégtelen

Kitünőséget eredményezett minden tantárgyból kitünő, vagy többől kitünő s kevesebből jeles érdemjegy; jelességet több jeles mintsem kitünő, bár vegyítve egy jóval; s egy elégtelen is II. rendűséget.

Használt rövidítések : g. k. görög keleti; izr. izraelita; ism. ismétlő, p. példás; d. dicséretes; t. törvényszerű; k. t. kevésbbé törvényszerű; f. feszült; k. kellő; v. változó; sz. szórakozott; e. ernyedetlen; h. hanyatló; cs. csekély; kit. kitünő; jel. jeles; el. elégséges; elt. elégtelen; kül. különben; I. r. első rendü; II. r. másodrendü.

IV.

A tanuló ifjuság név- és tanévi érdemsora.

ELSŐ OSZTÁLY.

N é v s o r.	Erköcsi viselet.	Figyelem.	Szorgalom.	Hitnan.	Magyar nyelv.	Latin nyelv.	Földrajz.	Számítan.	Mértan.	Szabadkézi rajz.	Tornászat.	Szépirás.	Által.	Hely.	
													soroz.	szám.	
													75 pályatárs között.		
Ábrahám Zsigmond	t.	sz.	cs.	jel	el.	elt.	elt.	el.	el.	jel.	el.	el.	II. r.	61.	
Babics Gábor . . .	t.	v.	h.	el	jó	el.	el.	el.	el.	kit.	el.	el.	I. r.	39.	
Babics Sándor . . .	t.	v.	h.	el	el.	el.	el.	el.	el.	jó	el.	el.	I. r.	51.	
Baly István . . .	t.	sz.	cs.	el	el.	elt.	elt.	elt.	el.	el.	el.	el.	II. r.	62.	
5. Bausch István . . .	d.	k.	k.	jel	jó	jó	jó	jel.	jel.	jó	el.	el.	I. r.	23.	
Beck Lajos . . .	d.	f.	k.	jel	jel.	jel.	kit.	jel.	jel.	kit.	jó	el.	jel.	9.	
Berényi Zsigmond .	t.	v.	h.	jel	el.	el.	el.	el.	jó	jó	el.	el.	I. r.	36.	
Berger Ignác izr. .	t.	k.	k.	kit	jó	jó	el.	el.	jó	jó	jó	el.	I. r.	30.	
Bettlheim Béla izr.	t.	k.	k.	kit	jel.	el.	jel.	jó	jó	el.	jó	el.	I. r.	28.	
10. Blumenschein Vil. izr.	t.	k.	k.	kit	jó	jó	el.	jó	jó	jel.	jel.	el.	I. r.	26.	
Csincsics Alajos . .	t.	k.	h.	el	jó	el.	el.	jó	el.	jel.	jó	el.	I. r.	34.	
Csizmazia Mátyás .	p.	f.	e.	jel	kit.	jel.	kit.	kit.	kit.	kit.	jó	jó	kit.	4.	
Csoknyay Gyula . .	d.	f.	k.	jel	kit.	jel.	jel.	kit.	kit.	jel.	el.	el.	jel.	8.	
Dávidovics Ferenc .	Kimaradt, különben													I. r.	—
15. Dervarics István .	p.	f.	e.	kit.	jel.	jó	kit.	jel.	jó	jel.	jó	el.	I. r.	13.	
Dragic Sánd. g. k. .	t.	k.	k.	jó	el.	jó	el.	jó	el.	el.	el.	el.	I. r.	38.	
Engländer Ottó . . .	p.	f.	e.	kit.	kit.	jel.	kit.	kit.	kit.	kit.	jó	el.	kit.	2.	
Eperjessy Dezső . .	t.	k.	k.	kit.	jó	jó	jó	jó	jel.	jel.	jó	el.	I. r.	20.	
Faics József . . .	Kimaradt, különben													I. r.	—
20. Flumbort József . .	t.	sz.	cs.	jó	elt.	el.	el.	el.	el.	el.	el.	el.	II. r.	56.	
Friedenthal Kár. izr.	t.	sz.	cs.	kit.	el.	elt.	el.	el.	el.	el.	jel.	el.	II. r.	55.	
Gaal György . . .	d.	k.	k.	jel.	jel.	jó	jel.	jel.	jó	jel.	jó	el.	I. r.	17.	
Gaal János . . .	t.	k.	h.	jó	el.	el.	el.	el.	el.	el.	jó	el.	I. r.	52.	
Gaszner Pál . . .	d.	f.	e.	kit.	kit.	jel.	jel.	jel.	kit.	jel.	el.	jó	jel.	5.	
25. Gorzó János . . .	t.	v.	h.	el.	jó	el.	el.	el.	jó	el.	jó	el.	I. r.	44.	
Halis István . . .	d.	f.	e.	kit.	kit.	jel.	kit.	kit.	kit.	kit.	jó	jó	kit.	3.	
Harasztovics Sánd.	t.	k.	h.	jó	el.	el.	jó	el.	el.	el.	jó	el.	I. r.	45.	
Harazim Ferenc . . .	t.	k.	k.	el.	el.	jó	jó	jó	el.	el.	el.	el.	I. r.	37.	
Hertrum Kár. ism. .	t.	sz.	cs.	el.	elt.	elt.	elt.	elt.	elt.	el.	el.	el.	II. r.	66.	
30. Horváth Imre . . .	t.	sz.	cs.	el.	el.	elt.	el.	el.	el.	jel.	jó	el.	II. r.	59.	
Jankovics Geyza . .	Magán tanuló.													kit.	—
Kálovics János ism.	Kimaradt, különben													I. r.	—
Kárbuczky Imre . . .	t.	k.	k.	jel.	jó	el.	jel.	jó	jó	kit.	el.	el.	I. r.	24.	
Kárlovics László . .	Vizsgálatlan maradt.													I. r.	—
35. Kele Antal . . .	t.	k.	k.	jel.	jó	jó	jó	jel.	jel.	jel.	el.	el.	I. r.	19.	
Kisfaludy László . .	t.	v.	k.	jel.	jó	el.	el.	jó	el.	el.	jel.	jó	I. r.	35.	
Knorczér György . .	d.	f.	e.	kit.	jel.	jel.	kit.	jel.	jel.	kit.	jó	el.	jel.	6.	
Kocsis Lajos . . .	t.	v.	k.	jó	jó	el.	jó	jó	jó	el.	el.	el.	I. r.	32.	
Krausz Ignác izr. . .	t.	k.	k.	kit.	jó	jó	el.	jó	jó	el.	jel.	el.	I. r.	29.	
40. Kuzmics György . .	t.	k.	k.	jel.	jel.	jó	jó	jel.	jó	jó	el.	el.	I. r.	22.	
Locke Alajos . . .	t.	v.	h.	el.	el.	el.	el.	el.	el.	kit.	el.	el.	I. r.	43.	
Loth Lajos . . .	t.	sz.	cs.	el.	jó	elt.	el.	el.	el.	el.	el.	el.	II. r.	57.	
Mittermayer Fer. . .	t.	sz.	cs.	el.	el.	elt.	elt.	elt.	elt.	jel.	el.	el.	II. r.	63.	
Molnár Lajos ism. .	t.	v.	h.	el.	el.	el.	el.	el.	el.	kit.	el.	el.	I. r.	53.	
45. Mursics Ferenc . .	t.	sz.	cs.	el.	elt.	elt.	elt.	elt.	elt.	jó	el.	el.	II. r.	65.	
Nagy József . . .	t.	v.	k.	el.	jó	jó	el.	jó	jó	el.	jó	el.	I. r.	33.	
Németh Gyula . . .	t.	v.	h.	el.	jó	el.	el.	el.	jó	el.	el.	el.	I. r.	41.	
Neumayer Ferenc . .	Kimaradt, kül.													I. r.	—
Neusiedler Antal . .	t.	v.	h.	el.	jó	el.	jó	el.	el.	el.	jel.	el.	I. r.	42.	
50. Ötvös György . . .	Kimaradt, kül.													I. r.	—
Petrekovics Ferenc .	p.	f.	e.	kit.	kit.	jel.	kit.	kit.	kit.	kit.	jó	jó	kit.	1.	
Pintarics Tamás . . .	t.	v.	h.	el.	el.	el.	el.	el.	el.	jel.	el.	el.	I. r.	49.	
Polay György . . .	t.	sz.	cs.	el.	el.	elt.	el.	el.	el.	el.	el.	el.	II. r.	58.	
Pulay Károly . . .	t.	k.	k.	jó	jó	jó	kit.	jó	jó	kit.	el.	el.	I. r.	21.	
55. Püspöky Graci ism.	t.	k.	k.	jel.	jel.	jel.	kit.	jó	jó	jó	el.	el.	I. r.	18.	

Névsor.	Erkölcsei viselet.	Figyelem.	Szorgalom.	Hittan.	Magyar nyelv.	Latin nyelv.	Földrajz.	Számtan.	Mértan.	Szabadkézi rajz.	Tornászat.	Szépirás.	Ált. soroz.	Hely. szám.
													75 pályatárs között.	
Rotschild Samu izr.	d.	k.	k.	kit.	jó	jel.	jó	jel.	jel.	kit.	jó	el	I. r.	15.
Schernpecher József	d.	k.	k.	jel.	jó	jó	el.	jel.	jó	jel.	el	el	I. r.	25.
Schmidt Gyula	Vizsgálatlan maradt													
Schwarz Mihály	t.	sz.	cs.	el	elt	elt	elt	elt	elt	jó	el	el	II. r.	64
60. Spur István	d.	k.	k.	kit	jel	jel	jel	kit	el	jel	jó	el	el	11
Szovevend Vilmos	t.	v.	h.	jó	jó	jó	jó	jó	el	el	el	el	I. r.	31
Szőrösöky Béla	t.	v.	h.	jó	el	el	el	el	jó	jó	jó	el	I. r.	46
Talabér István	d.	f.	k.	kit	jel	jel	jel	jel	jel	kit	jó	el	el	10
Tánczos Kálmán	t.	sz.	cs.	jó	el	elt	el	el	el	jó	el	el	II. r.	60
65. Tárnok Antal	d.	f.	k.	kit	jel	jel	jel	jel	kit	jel	el	el	el	7
Tersanczky József	d.	k.	k.	jel	kit	jó	jel	jel	jel	jel	jel	el	el	12
Tiszay István	d.	k.	k.	el	jó	jó	jó	jó	jó	kit	el	el	I. r.	27
Topolics Gyula	t.	sz.	h.	jó	el	el	el	el	el	el	el	el	I. r.	54
Váry József	t.	v.	h.	jó	jó	el	el	el	el	jó	jó	el	I. r.	40
70. Vasdényey Dezső	t.	v.	h.	el	el	el	el	el	el	jel	jó	el	I. r.	47
Vehofliscs Ottó	t.	v.	h.	el	el	el	el	el	el	el	jó	jó	I. r.	48
Veisz Béla	t.	v.	h.	jó	el	el	el	el	el	el	el	el	I. r.	50
Vizer István	d.	k.	k.	kit	jel	jó	kit	jel	jel	jó	jó	el	I. r.	14
Zákonyi Lipót ism.	Kimaradt, kül.													
75. Zombory Lajos	d.	k.	k.	jel	jel	jó	jel	jel	jel	jó	el	jó	I. r.	16

MÁSODIK OSZTÁLY.

Névsor.	Erkölcsei viselet.	Figyelem.	Szorgalom.	Hittan.	Magyar nyelv.	Latin nyelv.	Német nyelv.	Földrajz.	Számtan.	Általán. sorozat.	Helyzet. szám.
										41 pályatárs között.	
Ács József	t.	sz.	cs.	el	el	elt	elt	jó	el	II. r.	39.
Auerbach József	d.	k.	k.	kit	jó	jó	jó	jel	jó	I. r.	11.
Anisits Sándor	t.	sz.	h.	jó	el	el	el	el	el	I. r.	31.
Barbarits Lajos	d.	f.	k.	jel	jel	jó	jó	kit	jó	I. r.	9.
5. Bartolics Nándor	t.	sz.	h.	el	el	el	el	el	el	I. r.	36.
Belső Móric	d.	f.	k.	kit	kit	jel	jel	kit	jel	el.	3.
Berger Móric izr.	d.	k.	k.	kit	jó	el	kit	jel	el	I. r.	13.
Biba Nándor	t.	sz.	h.	jel	el	el	jó	jel	el	I. r.	22.
Cvetkorits István	d.	f.	k.	jel	jó	jó	jel	kit	jó	I. r.	10.
10. Deák Ferenc	t.	sz.	h.	jel	jó	el	el	el	el	I. r.	28.
Domanicky Béla	t.	k.	k.	jel	jel	jó	jó	jel	el	I. r.	14.
Geiszl Gálmán	t.	k.	k.	kit	kit	jel	jel	kit	jel	el.	5.
Grets József	t.	sz.	h.	jó	el	el	jó	jó	el	I. r.	27.
Haba István	t.	sz.	cs.	jó	el	el	el	jó	el	I. r.	30.
15. Hertrum József	t.	k.	k.	el	jó	el	el	jó	el	I. r.	29.
Imrey Ferenc	t.	k.	k.	jel	jó	jó	jó	jel	el	I. r.	16.
Kanász József	t.	sz.	h.	jel	jó	el	jó	jó	el	I. r.	18.
Kecskós Ferenc	t.	sz.	h.	jel	jó	el	jó	jó	el	I. r.	19.
Koroney Imre	t.	k.	k.	jel	jó	el	el	jó	el	I. r.	24.
20. Kozáry József	t.	k.	k.	kit	jel	jó	jó	jel	el	I. r.	12.
Loncsarits Lipót	t.	sz.	h.	jó	el	el	el	el	el	I. r.	32.
Locke József	t.	sz.	cs.	el	elt	elt	el	el	el	II. r.	40.
Majhen József	t.	k.	k.	jó	jó	el	el	jel	el	I. r.	21.
Márkovits István	d.	f.	e	kit	kit	jel	kit	kit	jel	kit.	1.
25. Mezgár József	Kimaradt, különben										
Mártincsevits Mihály	t.	k.	k.	kit	kit	jel	jel	kit	jel	el.	4.
Pauer Ede	t.	sz.	cs.	jó	el	el	el	el	el	I. r.	33.
Plander József	d.	k.	k.	jó	jel	el	jó	jel	jó	I. r.	15.
Paizs Endre	t.	sz.	h.	el	el	elt	el	el	el	II. r.	38.
30. Pigmond Gyula	t.	sz.	k.	kit	jel	jel	jel	kit	jel	el.	6.
Pintarič István	t.	k.	cs.	el	el	el	el	el	el	I. r.	35.
Rathmann Béla	t.	sz.	v.	kit	jó	el	jó	jó	el	I. r.	17.
Ruesz Antal	t.	k.	k.	kit	jel	jel	jel	kit	jó	el.	8.
Skopál Endre	t.	sz.	h.	jó	jó	el	el	jó	jó	I. r.	23.
35. Stingli Kálmán	t.	sz.	h.	jó	el	el	el	el	el	I. r.	34.
Talabér Gyula	d.	k.	k.	kit	kit	jel	jel	kit	kit.	kit.	2.
Tieff Ernő	t.	sz.	h.	el	el	el	el	el	el	I. r.	37.
Veckó Ferenc	t.	sz.	k.	jel	kit	jel	kit	jel	jel	el.	7.
Vizmathy Manó	t.	k.	k.	jel	el	el	el	jó	el	I. r.	26.
40. Vogronits Endre	t.	sz.	h.	jel	jó	el	el	jó	el	I. r.	25.
Zernek Árpád	t.	sz.	k.	jel	jó	el	jó	jó	el	I. r.	20.

HARMADIK OSZTÁLY.

N é v s o r.	Erkölcsei viselet.	Figyelem.	Szorgalom.	Hitán.	Magyar-nyelv.	Latin-nyelv.	Német-nyelv.	Földrajz.	Történelem.	Mennyiségtan.	Természetrajz.	Által.	Hely-		
												soroz.	zetsz.		
												41 pályatárs között.			
Bachrach Rezső, izr. . .	t.	k.	k.	kit.	jó	jó	jel.	jó	jó	jó	jó	I. r.	16.		
Csonka János . . .	t.	v.	k.	jel.	el.	el.	el.	jó	el.	el.	el.	I. r.	27.		
Fiala Ferenc . . .	Tanodát változtatott, kül.														
Filák Ferenc . . .	Kimaradt, kül.														
5. Friedländer Samu, izr.	t.	v.	k.	kit.	jó	el.	jel.	jó	jó	el.	el.	I. r.	21.		
Gazsy János . . .	t.	k.	k.	jel.	el.	el.	el.	el.	el.	el.	el.	I. r.	29.		
Glesinger Emil, izr. . .	t.	sz.	cs.	kit.	el.	elt.	jó	elt.	elt.	elt.	el.	II. r.	37.		
Glesinger József, izr. . .	t.	k.	k.	kit.	jó	jó	jel.	jó	jó	el.	jó	I. r.	18.		
Gózonny Sándor . . .	t.	v.	k.	jel.	jó	jó	jó	jel.	jel.	jó	jel.	I. r.	14.		
10. Gutman Aladár, izr. . .	d.	k.	k.	jel.	jó	jó	jel.	jó	jó	jó	jó	I. r.	17.		
Gutman Lázár, izr. . .	d.	k.	e.	Betegsége miatt vizsgálatlan maradt.											
Györkös Mihály, ism.	t.	v.	k.	kit.	el.	el.	el.	jó	jó	el.	jó	I. r.	30.		
Hoffman Jakab, izr. . .	t.	sz.	h.	jel.	el.	el.	el.	el.	el.	el.	el.	I. r.	31.		
Kermann Rezső . . .	t.	k.	k.	jel.	jó	jó	jó	jel.	jel.	el.	el.	I. r.	20.		
15. Kiss Lénárd . . .	t.	v.	h.	jó	jó	el.	el.	jó	jó	el.	jó	I. r.	25.		
Klein Ferenc, izr. . .	Kimaradt, kül.														
Krámer József, izr. . .	d.	f.	e.	kit.	jel.	jel.	kit.	kit.	kit.	jel.	jel.	jel.	4.		
Krampatits István . . .	t.	v.	h.	jel.	el.	el.	el.	el.	el.	jel.	jel.	I. r.	23.		
Kreszinger Pál . . .	t.	v.	cs.	el.	elt.	elt.	el.	el.	el.	elt.	el.	II. r.	36.		
20. Kuthy József . . .	d.	k.	k.	kit.	jel.	jó	jó	kit.	kit.	jel.	jel.	I. r.	8.		
Lendvay József . . .	p.	f.	e.	kit.	kit.	jel.	kit.	kit.	kit.	kit.	kit.	kit.	1.		
Makk János . . .	t.	k.	k.	kit.	el.	jó	jó	jó	jel.	jel.	jel.	I. r.	15.		
Molnár Ferenc . . .	t.	v.	cs.	el.	el.	elt.	el.	el.	el.	el.	el.	II. r.	35.		
Paizs Géza . . .	t.	v.	h.	jel.	el.	el.	el.	jó	jó	el.	el.	I. r.	33.		
25. Pauer Gyula . . .	d.	k.	k.	kit.	jel.	jó.	jel.	jel.	jel.	jó	jel.	I. r.	9.		
Perger József . . .	d.	k.	k.	jel.	jel.	jó.	jel.	jel.	kit.	kit.	kit.	jel.	6.		
Plachner Sándor . . .	t.	sz.	k.	jel.	jó	el.	el.	jó	el.	el.	jó	I. r.	24.		
Rathman Boldizsár . . .	t.	k.	k.	kit.	jó	jó	jó	jel.	jel.	jó	jel.	I. r.	12.		
Simon János . . .	t.	k.	k.	jel.	jel.	jó	jó	jel.	jó	jó	jel.	I. r.	13.		
30. Smerd Henrik, izr. . .	p.	f.	e.	kit.	kit.	jel.	kit.	kit.	kit.	kit.	kit.	kit.	2.		
Spur János . . .	t.	v.	e.	kit.	kit.	jel.	jel.	kit.	kit.	kit.	kit.	kit.	3.		
Stóhr Manó . . .	p.	k.	e.	kit.	jel.	jel.	jel.	jel.	jel.	jel.	kit.	jel.	5.		
Sury Mihály . . .	t.	sz.	h.	jel.	el.	el.	el.	el.	el.	el.	jó	I. r.	23.		
Szeidl Agoston . . .	t.	v.	k.	jó	el.	el.	el.	jó	jó	el.	jó	I. r.	26.		
35. Szekeres János . . .	t.	v.	k.	jó	el.	el.	el.	el.	el.	el.	el.	I. r.	32.		
Tarródy Lajos . . .	t.	v.	cs.	jó	el.	elt.	el.	el.	el.	el.	el.	II. r.	34.		
Tiszay Ferenc . . .	d.	k.	k.	kit.	jó.	jó	jó	el.	jó	jó	jó	I. r.	19.		
Topolits Ferenc . . .	d.	k.	k.	kit.	jel.	jó	jó	jó	jel.	jó	jel.	I. r.	11.		
Tóth Imre . . .	t.	k.	k.	kit.	jel.	jel.	jó	jel.	jel.	jel.	kit.	jel.	7.		
40. Tripánmer Rudolf . . .	t.	v.	k.	jó	jó	el.	jó	jó	jó	jó	jel.	I. r.	22.		
Vasdényey Géza . . .	t.	k.	h.	kit.	jel.	jó	jó	el.	el.	kit	kit.	I. r.	10.		

NEGYESEDIK OSZTÁLY.

N é v s o r.	Erkölcsei viselet.	Figyelem.	Szorgalom.	Vallásan.	Magyar-nyelv.	Latin-nyelv.	Német-nyelv.	Történelem.	Mennyiségtan.	Természetrajz.	Természet-tan.	Által.	Hely-
												soroz.	zetsz.
												41 pályatárs között.	
Benczik Ferenc . . .	d.	f.	e.	kit.	kit.	jel.	kit.	kit.	kit.	kit.	kit.	kit.	1.
Berta Ignác . . .	d.	f.	e.	kit.	jel.	jel.	kit.	jel.	jel.	kit.	kit.	jel.	4.
Blau Oszkár, izr. . .	d.	k.	k.	kit.	jó	jó	kit.	jel.	jó	jó	jel.	I. r.	13.
Bolf Ferenc . . .	t.	k.	k.	jel.	jó	jó	jel.	jel.	jó	jó	jel.	I. r.	14.
5. Derbits József . . .	d.	v.	h.	jó	el.	el.	el.	el.	el.	jó	jó	I. r.	29.
Dolmányos Ferenc . . .	t.	v.	h.	jó	el.	el.	el.	el.	el.	el.	el.	I. r.	35.
Fülöp Kázmér . . .	t.	sz.	h.	jel.	jó	jó	jó	el.	jó	jó	jel.	I. r.	20.
Gecz Ferenc . . .	d.	k.	e.	kit.	jel.	jó	kit.	jel.	jel.	jel.	jel.	jel.	7.
Grubacs György, g. k.	t.	v.	k.	kit.	el.	el.	jó	el.	el.	el.	el.	I. r.	32.
10. Grubacs János, g. k. . .	t.	sz.	cs.	kit.	el.	elt.	jó	el.	el.	el.	el.	II. r.	41.
Gudlin József . . .	t.	v.	h.	el.	el.	el.	el.	el.	el.	el.	el.	I. r.	36.
Hochreiter Soma . . .	d.	k.	k.	kit.	jó	jó	jel.	jó	jó	jó	jó	I. r.	15.
Horváth Boldizsár . . .	k.	sz.	cs.	jó	jó	el.	el.	jó	el.	el.	elt.	II. r.	37.

N é v s o r.	Erkölcsei viselet.	Figyelem.	Szorgalom.	Hittan.	Magyar nyelv.	Latin nyelv.	Német nyelv.	Történelem.	Mennyiség.	Természetrajz.	Természet-tan.	Által. soroz.	Hely. szám.
												41 pályatárs között.	
Horváth József	t.	k.	k.	jel	jó	jó	jó	jó	el	jó	jel	I r	19
15. Juk József	t.	k.	k.	jel	el	jó	jó	el	jó	jó	jel	I r	22
Knezovits Ferenc	t.	v.	k.	jó	jó	el	el	jó	el	el	jó	I r	28
Knöpfler József izr.	t.	k.	k.	kit	jó	jó	jel	jó	el	el	jó	I r	23
Kömives Izidor	d.	k.	k.	kit	jó	jó	jel	jó	jó	jel	jó	I r	12
Márték Nándor	d.	f.	e.	kit	kit	jel	kit	kit	kit	kit	kit	kit	2
20. Masznyák Lajos	t.	v.	h.	jó	el	el	el	jó	el	el	jó	I r	30
Matos Jeromos	t.	v.	cs.	el	el	el	el	elt	el	el	el	II r	40
Nagy István	t.	v.	h.	jel	jó	el	jó	jó	el	el	jó	I r	26
Nagy János	t.	v.	k.	jel	jó	jó	jó	jó	jel	jó	jel	I r	16
Neumann Jakab izr.	d.	k.	h.	kit	jó	jó	jel	el	el	el	el	I r	27
25. Novák Zsigmond	t.	sz.	cs.	jel	el	el	el	elt	el	el	el	II r	38
Ofner Lajos	d.	k.	k.	kit	jó	jó	jó	jó	jel	jel	jel	I r	11
Plánder József	d.	k.	k.	kit	jó	jó	el	jó	jó	jó	jel	I r	17
Plánder Pál	d.	k.	k.	jel	jó	jó	jel	jel	jó	jel	jel	I r	9
Polizsánszky Kálmán	t.	k.	k.	jel	jó	jó	jel	jó	jó	el	jó	I r	18
30. Salamon Károly	d.	k.	k.	kit	jó	jó	jel	jó	jó	jel	kit	I r	8
Sehrott József	d.	f.	e.	kit	kit	jel	kit	kit	jel	jel	jel	jel	6
Sebestyén Lajos	t.	k.	k.	jel	jó	jó	jel	jel	jó	jel	jó	I r	10
Stefán György	t.	v.	k.	jel	jó	jó	jó	jó	el	jó	jó	I r	21
Stolczer Jakab izr.	d.	f.	e.	kit	kit	jel	kit	kit	kit	kit	kit	kit	3
35. Tandor Ottó	d.	f.	e.	kit	jel	jel	kit	jel	kit	kit	jel	jel	5
Tersántzky Gyula	t.	sz.	h.	jel	el	el	el	el	el	el	el	I r	34
Tóth Antal	t.	k.	h.	kit	el	el	jó	el	el	el	el	I r	31
Tschirtz Károly	t.	sz.	h.	jel	el	el	jó	el	el	el	el	I r	33
Wängel Adolf	t.	k.	h.	jó	jó	el	el	jó	el	el	jó	I r	25
40. Vertácsnik János	t.	sz.	cs.	jó	el	el	el	elt	el	el	el	II r	39
Vincze Tivadar	t.	v.	h.	jel	jó	el	jó	el	el	jó	jó	I r	24

ÖTÖDIK OSZTÁLY.

N é v s o r.	Erkölcsei viselet.	Figyelem.	Szorgalom.	Hittan.	Magyar nyelv.	Latin nyelv.	Német nyelv.	Történelem.	Mennyiség.	Természet-tan.	Ásvány-tan.	Tornaszat.	Ált. soroz.	Hely. szám.
													39 pályatárs között.	
Allekker Lajos	t.	v.	k.	jó	jó	el.	el.	jel.	el.	el.	el.	el.	I. r.	23
Amberg Alajos	t.	v.	k.	jó	jel.	el.	el.	el.	jó	jó	jel.	jó	I. r.	19
Belus Győző	d.	k.	k.	jel.	kit.	jó	jel.	jel.	jó	jel.	jel.	jó	I. r.	7
Berényi Pál	k. t.	v.	cs.	el.	el.	elt.	el.	el.	el.	el.	el.	kit.	II. r.	31
5. Biba Ferenc	d.	f.	e.	kit.	kit.	jel.	jel.	kit.	jel.	jel.	jel.	jó	jel.	2
Csányi Ferenc	d.	k.	k.	jó	jel.	jó	jó	jó	jó	jó	jó	jó	I. r.	16
Guzvinecz István	t.	sz.	cs.	el.	el.	el.	el.	el.	elt.	el.	el.	kit.	II. r.	23
Háfnér Ede izr.	Magán tanuló; vizsgálatra nem jelentkezett.													
Horváth Imre	k. t.	sz.	h.	jó	el.	el.	el.	jó	el	el	el	jó	I. r.	27
10. Horváth István	d.	v.	h.	el.	el.	el.	el.	jó	jó	el	el	el	I. r.	26
Jeszenszky Antal	d.	k.	k.	jel.	kit.	jó	jó	jel	jó	jel	jel	jel	I. r.	9
Kalmár Béla	t.	sz.	cs.	el.	elt.	elt.	el.	elt	elt	el	el	jó	II. r.	34
Keresztury József	t.	k.	k.	jel.	jel.	jel.	jel.	jel	jó	jel	jel	jó	jel.	5
Király József	t.	k.	k.	jel.	kit.	jel.	jó	jel	el	jó	jel	jó	I. r.	10
15. Klein Zsigmond izr.	t.	v.	cs.	kit.	el.	el.	jó	el	elt	jó	jó	el	II. r.	29
Mager Ferenc	t.	sz.	cs.	el.	jó	elt.	el	el	el	jó	jó	el	II. r.	30
Matkovics Dénes	k. t.	sz.	e.	jel.	jel.	el.	el	jel	jel	jel	jel	jó	I. r.	13
Német Elek	p.	f.	e.	kit.	kit.	jel.	jel	kit	kit	kit	kit	kit	kit.	1
Olló Rezső izr.	d.	k.	h.	kit.	jó	el.	jel	el	jó	jó	jó	jó	I. r.	17
20. Pap Ferenc	t.	sz.	cs.	el.	el.	elt.	el	elt	elt	el	el	el	II. r.	33
Pintér Gejza	d.	k.	k.	jel.	jó	jel.	jó	jó	jó	jó	jó	el	I. r.	14
Pintér István	t.	v.	h.	jó	el.	el.	el	jó	el	el	jó	kit	I. r.	25
Pirniczer Dávid izr.	Magán tanuló, vizsgálatra nem jelentkezett.													
Pollák Lajos ism.	t.	k.	k.	kit	jó	jó	jel	jó	jó	jel	jel	jó	I. r.	11
25. Pollák Pong. ism.	d.	k.	k.	jel	kit	jó	jel	jel	jel	jó	jel	jó	I. r.	8
Prikler Károly	d.	k.	e.	kit	kit	jel	jel	kit	jel	jel	jel	jó	jel	3
Schneggenburger Izid.	t.	v.	k.	jó	jel	el	el	jel	jó	el	jó	jó	I. r.	21
Skublits Arthur	t.	v.	k.	jel	jó	jó	jó	jó	el	el	el	jel	I. r.	20
Stefán Ignác	Magán tanuló, vizsgálatra nem jelentkezett.													

N é v s o r.	Erkölcsei viselet.	Figyelem.	Szorgalom.	Hittan.	Magyar- nyelv.	L a t i n- nyelv.	N é m e t- nyelv.	Történe- lem.	Mennyi- ségtan.	Természet- tan.	Ásványtan	Tornaszat.	Ált. soroz.	Hely. szám.
30. Steiner Lipót izr.	t.	sz.	k.	kit	jó	jó	kit	jó	el	jel	jel	jó	I. r.	12
Stir Lajos	t.	v.	k.	jó	jó	jel	jó	el	jó	el	jó	el	I. r.	18
Szász József	t.	v.	k.	jó	jó	jó	jó	jó	jó	jel	jel	jó	I. r.	15
Szukics Vend.	d.	k.	k.	kit	jel	jel	jó	kit	jó	jó	jel	jel	I. r.	6
Tuboly Gyula	d.	k.	e.	jel	kit	jel	jel	kit	jel	jel	jel	jel	jel.	4
35. Várallyai Károly	Katonai pályára tért., küi.												I. r.	
Wolf Sándor	t.	v.	h.	jó	el	jó	el	el	el	jó	jó	jó	I. r.	22
Vucskovics Lajos	t.	v.	h.	el	jó	jó	el	el	el	el	jó	el	I. r.	24
Zeller Jozsef	t.	sz.	h.	el	el	el	el	el	el	el	el	jó	I. r.	28
Zerpák Sándor	Katonai pályára tért, kül.												I. r.	

V.

A tanuló ifjuság statisztikai egybeállítás.

Osztály.	Néesség	Vallás			Nemzetiség				Érdemsorozzat						Tandíjt fizető.	Tandíjmentes.	Múlt tanévi néesség.	Jelen tanévi növe- kedés.
		Rom. kath.	Görög keleti	Izraelita.	Magyar.	Német.	Horvát.	Izraelita.	Kitünő.	Jeles.	I. r.	II. r.	Viszágatlan maradt.	Magán tanuló.				
I.	75	67	1	7	69	—	6	Az izraeliták mind magya- rokul iratták magukat.	5	8	47	12	2	1	67	8		
II.	41	40	—	1	38	—	3		2	6	30	3	—	—	27	14		
III.	41	31	—	10	41	—	—		3	5	28	4	1	—	30	11		
IV.	41	35	2	4	37	1	3		3	4	29	5	—	—	29	12		
V.	39	34	—	5	37	—	2		1	4	25	6	3	3	31	8		
Öszg.	237	207	3	27	222	1	14		14	27	159	30	6	4	184	53	162	75

Évi tandíj egy-egy tanonctól 8 frt. 40. A beadott tandíjból a gymnasium szükségleteinek fedezésére e tanévben fölsőbbleg 170 frt. utalványoztatott.

VI.

Tanintézetünk kül- és belviszonyára vonatkozó
ujabb mozzanatok vázlata.

Történelmileg bebizonyult alapigazság az, miszerént minden életre való nemzetnek, ha hazája jóllétét és szabadságát megőrizni s az utódokra gyarapítva átszállítani ohajtja, természetadta jogainál fogva kitartó erélylyel oda kell működési képességét irányoznia, hogy az emberi élet kettős célját, az erkölcsit és polgárit, helyes, s korigényelte nemzeti nevelés s oktatás útján megvalósíthassa.

Műveletlen nép hazáját nem emelheti a virágzás, hatalom és szabadság kellő színvonalára, s munkája mellett sem élvezheti a vagyonosodás és jóllét gyümölcseit, mert csak oly munkásságnak lehet ohajtott eredménye, mely a fáradsággal és szorgalommal az észet is egybefűzi.

Magyar nemzeti államunk is csak úgy képezhet szebb jövő biztos ölen bevégzett szerves egésze, ha minden egyes tagja, fölsimervén közművelődésünk társadalmi berendezésének körvonalait, a tanultság érvein az emberi lét kettős céljának, az erkölcsi- és polgárinak, érvényesítéséhez a hazai növendékség korszerű fejlesztése s kiképzése által ápoló részvétellel járulni honfíui édes kötelmeül tartja.

Hazánk egykori nádora, gróf **Batthyányi** Lajos által 1765-ben alapított s a magyar kegyes tanítórend hivatásszerű vezetése alatt majd egy századon át virágzó VI- osztályu gymnasiumunk utóbbi szabadságharcunk végzeteljes lezajlása után keserü csapásként IV- osztályu algymnasiummá olvada.

Nagy-Kanizsa városa és vidékének lelkes közönsége e csapás sulya alatt sem vesztvén el egy szebb jövő iránt táplált reményét, bár szűk korlátok közé vala szorítva az egyéni s testületi szabadakarat, mégis, a honfíui tevékenység hatékony tüzetől erősítve, áldozatkészségét a megye jobbjaival egyetértőleg odafokozá, hogy hazánk e szögletén, idegen ajku testvérek által körülvéve, megcsönkult szellemi védvárunkat közművelődésünk teljesebb csarnokává, a magyar kegyes tanítórend edzett tanárai alatt főgymnasiummá emelhesse, mely a testvériség boldogító melege által a magyar polgárosodás-, közműveltség- s egybeforrásnak hatalmas gyúpontját képezze. Valóban, nincs szebb áldozat és gyümölcsözőbb kiadás, mint az, amit a szülő gyermeke szellemi haladása- s neveltetésére szentel, mert ezáltal kettős, u. m. atyai és honfíui, köteleességet teljesít. Áthatva a közönség eme kettős köteleesség teljesítésének horderejétől, 1865-dik évi márc. 20-kán t. c. **Wlassits** Antal városbíró ur elnöklöte alatt tartott tanácsülésben a teendők megvitatása- s kivitelére 41 tagból álló s ma is létező főgymnasiumügyi bizottmányt nevezett ki, mely szakértők közbejöttével a költségvetést 150,000 frtban állapítá meg. Ezen igényelt összegnek egyedüla polgárság adományaiából való beszerzését a nyomasztó anyagi körülmények közt nem remélhetvén, a bizottmány adakozások gyűjthetése végett a nm. magyar kir. helytartótanácsához folyamodott, minek eredménye lón, hogy a kívánt engedélyezés a szent cél sikerithetésére a magyar kir. helytartóság által 1865. évi szept. 9-kén, 54,123. sz. a. kegyesen megadatott. Az aláírási ivék szétbocsátásával nagy érdeklődés s örvendetes mozgalom idéztetett elő, új tényezők jelentek meg a téren, hogy befolyásuk által lendületet adjanak az ügynek. Herczeg **Batthyányi** Fülöp ő főméltósága 1865. évi nov. 18-án Bécsben kelt hazafias leirata utján értesíté a bizottmányt, hogy dicső családóse, gr. **Batthyányi** Lajos nádor által tett azon 10,000 frtnyi alaptökét, mely az idők viszontagságai folytán 4,060 frtra olvada, 5,940 frt hozzácsatolásával kiegészítendi, ha a 8 osztály létesítése sikerülend. A zalaváriveral összekötött **göttweigi apátság** pedig 1866. évi jan. 14-én Göttweigben kelt ama nagylelkü ajánlatlevele által kötelezé méltó hálára a bizottmányt, melyszerént a tervezett kegy. rendi főgymnasium megalapításához évenként 1,000 frttal járuland, s az első 1,000 frt a magyar kir. korlátnokság utján a magyar kir. országos főpénztárba be is fizette. A tette serkent hazafiak áldozatkészsége a nemes lelkesültséggel foglalkozó bizottmányt lángbuzgalmu alelnökének, t. c. **Tárnok** Alajos urnak ügyszeretete mellett csakhamar azon kedvező helyzetbe hozá, hogy évenkénti osztálygyarapítással nagyobbítandó gymnasiumunk V-ik osztályának megnyithatása végett a kérelmezést az illető helyeken megtehette. Áldottak legyenek emlékei mindazon honfiaknak, kik létesítendő főgymnasiumunk körül önzetlen nemes szívök sugallatából a hazai nevelés és oktatás közügyére áldozni kegyesek valának.

E közben földerült a magyar alkotmányosság régen várt hajnala, megalakult a felelős magyar kormány, s leérkezett a megye utján a nm. magyar kir. vallás- és közoktatási minister urnak 1867. évi szept 18-án 10,421. sz. a. Budán kelt azon nyilatkozata, mely szerént **az V-ik osztály ez évben, a VI dik pedig folytatólagosan a jövőben** a városi tanács s a kegyes tanítórend kormánya közt létre jött szerződési pontok elfogadása mellett **megnyitható**.

A lefolyt 1867⁷/₈-ki tanévet a Sz.-Lélek segítségül hívásával a szept. végnapjain Budán vallás- és közoktatási minister ur ő nagyméltósága elnöklöte alatt a fő- és aligazgatókkal tartott tanszervezeti értekezlet miatt mi is csak okt. 6-kán kezdők meg az új reálgymnasiumi tervezet nyomán. Azon okokat, melyek a nemes célra nemesen törő minister ur ő nagyméltóságát az új tervezet behozatalára bírák, 1867-ik évi október hó 8-án, 11,497. sz. alatt Budán kelt kibocsátványából hogy az öntudatos lendületnek indult nemzetélet mozgalmai közepett a hazai fölsőbb tanügy igaz barátai forró érzelem szent tüzetől átmelegült, magas szellemiségü, széles tudományu és szabadelvü minister ur idevonatkozó intézkedése körül magukat biztosban tájékozhasssák, kivonatilag, mély és belső tisztelettel jelezni korszerűnek vélem :

„Tanodáink jelenlegi szervezete, ha azok eredményét tekintjük, — szól a ministeri kibocsátvány — sem a nevelészet, sem a tanulmányi igényeknek meg nem felelvén, egyik legégetőbb szükség azokat akként szervezni, hogy a kitűzött és ohajtott célznak minél tökéletesebben megfeleljenek.

Ezt tekintetbe véve, minthogy a középtanodák azok, hol legtöbb tanerő, és taneszköz áll rendelkezésünkre, s hol ennélfogva a reformot legtöbb sikerrel vehetjük eszközletbe, elhatároztam az újjászervezés munkáját itt kezdeni meg, és mivel ez egyszerre, teljes egészében, nem eszközölhető, szükségesnek látom egyelőre is legalább egy-részt megállapítani ezen újjászervezés irányadó alapelveit, melyekre az egyes részleteket a tanfíriak ez iránt kikért véleményeinek meghallgatásával fektetni szándékozám, másrészt némely részleteket, melyek, míg a mostani tanrendszerbe lényeges megzavarás nélkül beilleszthetők, már most léptetni életbe. —

Eddigi középtanodai rendszerünknek nézetem szerént egyik főhibája az, hogy a gymnasium és reáltanoda már az első osztálytól kezdve teljesen elvannak egymástól különítve, minek folytán a szülők, mi-

dön a gyermek még csak 10 éves, midőn tehát még sem tehetségei, sem hajlamai még nem lehetnek eléggé kifejlődve, kénytelenek elhatározni, minő pályára neveltessék fiaikat.

Ennek következtése az lön, hogy sok gyermek egy két évig a gymnasiumba, vagy reáliskolába járván, a szülők csak most veszik észre azok kiválóbb tehetségeit s hajlamait s esetleg ezek alapján szükségesnek találják a megkezdett pályát megváltoztatni. De a gymnasium és reáliskola egészen külön, lényegesen eltérő rendszerrel bírván, e választást a hiányok pótlása miatt legfőleg csak egy, vagy több év fölládozásával teheték. Már e körülmény maga igazolja, hogy a középtanodai nevelés- tanításnak az alsóbb osztályokban hasonzerüvé kell tétetnie, ha a nevelészetű igényeknek megakarunk felelni. És ez egyszerűen eszközölhető akként, hogy a tanulók a gymnasium 4 első osztályában annyi reálismeretre oktattassanak, mennyi arra szükséges, hogy a 4-ik gymnas. osztály után a 4-ik reálosztályba akadálytalanul átmelessenek, azaz, hogy a gymnasiumokban a számtan-, mértan- és természettudományokra több idő fordittassék s egyszersmind a rajztan is a köteles tantárgyak közé fölvétessék.

Vannak, kik e két irány egyesítését az egész középtanodán át célirányosnak gondolják, nézetem szerint azonban nem vezetne célhoz, mert a felsőbb osztályokban annyi tantárgy halmozódnék össze, hogy azokat kellő kiterjedésben, és sikerrel tanítani nem lehetne, s így e rendszer mellett vagy a reál, vagy a humanisticus irány háttérbe szorítottatnék. —

A gymnasium 4-ik osztályának bevégezte után tehát a szülőknek el kell határozniok, hogy gyermekeiket humanisticus, vagy reáliskolába akarják-e járatni, mert a tanítás a nevezett osztályon túl már egészen különváló fog lenni. A gymnasium az előbb említett 4 osztályon kívül még két, az 5-dik és 6-dik osztályból álland, mely két gymn. felső osztály tulnyomólag a humaniorák és ezek alapját képző ó classicaei nyelvészet tanítására szentelve; teljes mértékben elismerem, hogy lehetőleg tökéletes ó-classicitás csak a görög és római nemzet nyelveinek s irodalmainak átértéséből szerezhető meg. Ámde, ha tekintem azt, hogy a classicai oktatás mellett nem szabad elhanyagolni a történeti, valamint a mai korban oly nagy fontosságú s nélkülözhetetlen mathematicai s természettudományi tanulmányokat, ha tekintem egyrészt a hosszú időt, mely mind a két nyelv és irodalom tökéletes megtanulására szükséges, másrészt a mégis korlátolt időt, mely a gymnasiumi oktatásra fordítható, leginkább pedig hazai viszonyaink sajátosságait, melyek szükségkép követelik, hogy tanulóink a magyar, s a mennyiben ez nem anyanyelvük, ezt is, és ezen fölül még egy európai művelt nyelvet, és pedig viszonyainknál fogva a németet megtanulják, azon meggyőződésre kell jönnöm, s kell jönie mindenkinek, hogy mind a két nyelv és irodalom nem vehető föl. Ennél fogva választani kell a kettő közül. . . . s már csak a középkor összes irodalmának ismerete miatt is a latinnyelv tudása sokkal nélkülözhetlenebb reánk nézve, mint a görög. Ha még hozzá vesszük specialis hazai viszonyainkat, melyeknél fogva nálunk egész e század elejéig a latin volt a törvényhozás és törvénykezés nyelve, úgy, hogy senki, ki e nyelvet jól nem érti, sem történetünket, sem törvényeinket eredeti forrásaikból nem ismerheti, akkor nem nehéz meggyőződnünk, hogy nálunk a latinnyelv nagyobb fontossággal bír, mint a görög. Ennél fogva a görögnyelv a 6 osztályu gymnasiumban az új szervezet szerint nem fogna taníttatni, — az 5. és 6-ik osztályban két, a latin irodalom megérthetésére különben is szükséges tantárgy, a római régiségtan és mythologia, latinnyelven adassanak elő, s e mellett a classicusok magyarázatánál is lehetőleg e nyelv használtassék.

Az előadott módosítások szerint szervezendő 6 osztályu gymnasium egyáltalán nem képes növendékeinek elegendő képzettséget nyújtani az egyetemi szakpálya megkezdésére. De arról is megvagyok győződve, miként e hiány nem pótolható a gymnasiumi tanfolyamnak a Thünföle rendszer szerint nyolcz osztályra nyújtása által. —

Az erre még szükséges további képzést illetőleg tehát szükségesnek látnám, hogy a 6 osztályu gymnasiumon túl lyceum névvel külön tankör szerveztessék, mely három évfolyamból állana s mintegy kapcsolatot képezne a gymnasium és egyetem között. —

Végre, mert örök igazság, hogy ép lélek csak ép testben lakik, különösen az újabb társadalmi viszonyoknál fogva föltétlenül szükséges, miszerént az iskolákban a test épségének föntartására, s a testi erő edzésére szinte kiváló figyelem fordittassék. Ennélfogva szükségesnek tartom, hogy a gymnasium alsó osztályaiban a testgyakorlás, tornászat, minden tanulóra nézve kötelezőleg, és pedig osztályonként a tanév egész folyama alatt alkalmaztassék. —

A részletek véglegesen csak ezután fogván megállapíttatni, az igazgatóságnak megküldöm a 6 osztályu gymnasiumoknak a fönnirt elvek alapján kidolgozott részletes tantervét oly fölhívással, hogy a tanári testület azt behatóan tanulmányozva, arra nézve nézeteit, megjegyzéseit s véleményét a tankerületi igazgató utján velem közölje. —

Ő nagyméltóságának imént idézett utóbbi soraiból láthatja a budapesti tanári egylet közlönyének V-ik füzetében megjelent egyik cikk írója, hogy a szilárd jellemű minister ur, jól tudván azt, miszerént egyszerre célszerű és üdvös közoktatásügyi tanszervezetet teremteni szinte lehetetlenség, a kölcsönös méltányoltatás alapján nemcsak a **nyugalmozott tanárokból álló igazgatóknak**, kik édes cikkiró **hibás** észrevételezése szerint a tanügy valódi érdekeinek helyes fölfogásából már kivénültek, — hisz gymnasiumaink igazgatótanárai legnagyobbbrészt házi gondoktól ment, középkorú tanférnak, — adá át véleményezés végett tanszervezési javaslatát, hanem fokozva a közüdvre irányuló lelkesültséget s a véleményezési szabadságot,

alkalmat nyújtott az illetékes tanári testületeknek is fölhívása folytán ily közérdekű ügyben nyilatkozhatni. Gymnasiumunk tanári testülete 1868. évi jan. 25. 51. sz. a. következő pontokban terjeszté be hódolatteljes véleményezését :

A nagykanizsai k. r. gymnasium tanári testületének a vallás- és közoktatási nm. magyar kir. ministerium által m. é. októberhó 8-káról 11,497. sz. a. leküldött új tantervre vonatkozó véleményes jelentése.

A tanári testület, szem előtt tartván ama tapasztalati alapigazság elvitázhatlan horderejét, miszerént a nemzet szebb jövőjének biztosítása a hazai tanügy korigényelte berendezésétől nagyban föltételeztetik, az új tantervre vonatkozó s fölsőbbleg bekívánt véleményes jelentését hivatásszerű nyílt őszinteséggel a következőkben öszpontosítva, bátorkodik hódolatteljesen beterjeszteni :

Igénytelen nézetünk szerént a kivitel végett elének terjesztett reál-gymnasiumi új tanterv a tananyagoknak osztályonkinti hiányosbnak s a kellő egymásutánt nélkülözni látszó berendezése miatt alkalmas tanerők lankadatlan működése mellett sem eredményezheti az ohajtott célt nyilvános közoktatás terén.

Ugyanis :

1) Az új tanterv követelme szerént párhuzamos haladást kell tetetnünk osztályonként az előadási magyar- s az idegen latinnyelvben, holott az idegen nyelv tanulmányozásához az ifjunál csak előbbre vitt saját anyai nyelve szolgálhat biztos alapul, minél fogva a kivánt siker kockáztatása nélkül alig kezdek az ifjak ugyanazonegy osztályban egyszerre a magyar s latin irálytant, vagy a magyar s latin költészettant, valamint a mythológiát is, mi nélkül a latin költészet tüzetesb tárgyalása valóban gyötrelmes, a költészettant megelőzőleg fenntebbi osztályban ohajtnók előadni, az V-ik osztályban p. o. tárgyalatnék a magyar költészet mellett a mythologia és latin szónoklattan a megfelelő remekirói szemelvényekkel földerítve, s a VI-ban a magyar szónoklattan mellett a latin költészettan szintén a kitüzött remekirói szemelvények fejtelmzésével.

2) A németnyelv tanítása az új tanterv szabványa szerént csak a reál-gymnasium IV-ik osztályában vevén kezdetét, magyar ifjaink az előbbi osztályokra kitüzött térképek- s terményrajzi ábrákon a német helynevek s műszókat majd el sem tudják olvasni, mertha az elemi főtanodában nyertek is a németnyelvből némi ismeretet, azt három évi teljes szünetelés folytán, magyar vidéken bizony elfelejtendik. Erre vonatkozólag a józangondolkozású szülők már is nyilvánult közkivánatahoz a magunkét is csatolva, a németnyelv tanítására az I. II. s III-ik osztályban is legalább hetenkint egy—egy órát ohajtanánk fordítani.

3) Reál-gymnasiumban a földrajz teljesbmérvű előadása tagadhatlanul szükséges lévén, az I. osztályban a földrajzi előismeretek után, hogy a tanterv nemzeti jellegét el ne ejtse, mint a dálnok mondja : „a haza minden előtt,“ csak a magyar állam földrajzát ohajtanók tüzetesben tárgyalatni, ugy, hogy az austriai birodalom egyéb tartományai a II. osztályban adatnának Európa többi országaival együtt.

4) A történelem, mely oly bőségesen szolgáltat tananyagot a humanismusra, az új tanterv szerént a III-ik osztályban veszi kezdetét, s igen helyesen hazánk történelmével, ámde, hogy történelmünk hetenkinti két óra alatt ezen osztályban be is fejeztethessék, nagyon szűk keretbe kellend, vajha ne a nemzeti irányzat kockáztatásával, szorítani. Szerény véleményes nézetünk szerént hazai történelmünket megkezdhetnők a II-ik osztályban, s befejezhetnők a III-ikban.

5) A mennyiségtanra vonatkozólag a reál-gymnasiumi új tanterv az I. osztályban a számtani 4 alap művelet mellett a mértani alaktan adatását szabványozza, a II-ban a számolást a hármasszabályig hozva, szintén mértani alaktant követel, a III-ban az egyszerű kamatszámítások mellett a területek mértani kiszámítását eredményezteteti, a IV-ben a számtan befejezése mellett már a törtant adatja, s az V-ben az algebrai mennyiségek négy alapműveletét a siktannal kívánja tárgyalatni; márpedig algebrai előismeretek nélkül tér- és siktant tanítani szinte lehetlen, hacsak reál-gymnasiumunkban e két tanszakot minden bevitás nélküli pusztá mértani rajzzá nem silányítjuk. Hódolatteljes véleményezésünk szerént, az ifju a számtani ismereteket az elemi főtanodából magával hozván a reál-gymnasiumba, itt azokat az I. II. osztályban ismételve, s bővitve befejezheti, s már a III-ban kezdenie kellene a betűszámtant.

6.) A reál-gymnasiumi új tanterv a természetrajzot a II. III. s IV-ik osztályban rendeli tárgyalatni, még pedig ugy, hogy a III-ik osztályra két ország is esik. A természetrajzot mi az I. II. s III-ik osztályban ohajtanók kezelatni, még pedig ugy, hogy az állatországon kezdve, mindenik osztályra egy-egy ország esnék. A természettant az új tanterv a IV-ik osztályban kezdeti a vegytannal. Ezen a gyakorlati életbe vágó fontos tanszakot mily nehézségekkel küzdve adhatja elő a tanár oly ifjaknak, kik még betűszámtant nem tanultak? Vegyvonzás, vegyelemzés, vegyszámolás, betűszámtani alapismeretek nélkül, elkerülhetlen képletezések által nem nézletithető, már pedig az algebrát, mint az 5 ik pont alatt is érintők az új tanterv szabványozása szerént az ifju csak az V-ik osztályban kezdi. A természettan egyéb részeit az V-ik és VI-ik osztályban követeli az új tanterv tárgyalni, kizárván a csillagászatot. Igénytelen véleményünk szerént, ha az új tanterv nyomán az ifjuság az algebrát csak az V-ik osztályban kezdi tanulni, s csak a VI-ban hallja először a hatványozást s gyökfejtést, ugy a csillagászaton kívül a természettan egyéb részeinek tárgyalásánál is kényszerülend fölfogási képességét kemény kémlekre vetni, s algebrai s természettani ismeretek nélkül válni meg 4 évi tanulás után a reál-gymnasium 4-ik osztályától, netán más pályát választandó. Végre

7.) Az új tanterv a félévi nyilvános vizsgálatokat eltörlé; mi pedig azokat úgy nevelészeti mint tanügyi nézpontból megtartani óhajtánók, mert nemzetünk keleti származású lévén, ifju nemzedékét örökölt sajátságos vérmérsékleténél fogva nem oly könnyű föladat a kitartó s komolyabb tanulmányozásra birni anélkül, hogy a sorozati eredmény a háttérből dicsvágyát fokozatosb élénkségben ne tartsa, de a szülők sem nyerhetnének gyermekeik tanügyi mozzanatairól évközben félévi vizsgálatok nélkül biztos tudomást.

Ezek azon érvelési főbb pontjaink, melyek bennünk, mint hivatásszerű nevelők- s tanároknak, a hazafias aggodalomnak ama keserü előérzetét ébresztgetik, hogy a reálgymnasiumi új tantervben, mely a rajz és testgyakorlás behozatala által még költségesebbé lön, 6 év után is még csak 3 évi tanulmányozás folytán vezethetné a mindinkább rövidülő emberi életpálya mellett a lyceumból az ifjakat az egyetem csarnokába, tán nem lévén a hazai viszonyok mérfoka szerint eléggé kedvező színezettel jelezve a nemzeti irányzat, nem a humanismus és realismus közötti korigényelte testvériesség, ezen új berendezés szerénti kath. reálgymnasiumainkból az ifjuság csak úgy nagyában fölkapkodott csekély realismeretével alig léphetend egy valódi reáltanoda megfelelő, vagy tán alantabbi osztályába is anélkül, hogy szinte legyözhetlen haladási gátokra ne találjon.

Marc. 24-én a magyar kegyes tanítórend főnöke, főtisztelendő s tudós **Somhegyi Xav. Ferenc** ur, tarta gymnasiumunkban hivatalos látogatást, s a tantárgyakból szakavatott jártassággal vette szemle alá osztályonkint az ifjuságot, s atyai szavakban fejezé ki megelégedését mind a tanárok ernyedetlen buzgalma, mind a tanulók haladása fölött. A jeles rendfőnököt a tanári kar nevében nyomtatott „emlékfüzér“ című versezettel üdvözlé az igazgató.

Apr. 30-ka emlékezetes napja leend gymnasiumunk történelmének, e napon tétetvén le teljes szertartással főmlt. herceg **Batthyányi Fülöp**nek nevében, ki e város jóllétét s virágzását mindenkor szívén hordá, de agg kora miatt jelenleg személyesen meg nem jelenhetett, t. c. **Tárnok Alajos** bizottmányi alclnök ur által a megnagyobbítandó főgymnasiumi épület alapköve. Ezen örömmünnepély alkalmából ő hercegsége a gymnasium alaptökéjének gyarapításához egyelőre 4000 fttal járulni kegyeskedett.

Jun. 25-én főtisztelendő **Kádas Rudolf** kir. tanácsos s tankerületi főigazgató ur ő nagysága érkezvén körünkbe, az összes osztályokban tett szigorú szemléje után a tanácsteremben a városi képviselőséggel tarta ülést, s a városi hatóság kegyuri szívélyességébe lelkesült szavakban ajánlá a gymnasium ügyét, melyben szerzett tapasztalata szerént az illető tanárok dicséretesen, hazafias szellemben, s teljes szakavatottsággal tanítanak.

S valóban, a tanári kar hivatásszerű teendőit a tanév kezdetétől folytonos erélylyel odaözpontosítá, hogy tan- és nevelésügyi buzgalmanak óhajtott célját elérhesse. Kiváló gond fordítottatott a növendékség vallás-erkölcsi érzületének élesztése mellett fejledező honpolgári erényeinek ápolására. Az iskolai törvényeket az igazgató alkalmas intelmek közepett a tanári kar jelenlétében a növendékség előtt kétszer olvasá föl. Ötször járult az ifjuság a vezeklési s oltári szentséghez, és megjelent a sz. körmeneteken. A hittudományi nyilvános vizsgálatok egyházmegyénk nm. főpásztorának buzgó erélyű biztosa, főtisztelendő s nagyságos **Farkas György** címzetes kanonok s kís-komáromi esperes ur elnökléte mellett tartattak.

A Szalay-féle alapítványból ez évben következő szegény s erényesb tanulók nyertek 5—5 forintnyi jutalmat: Szukits Vendel, Derbits József, Martek Nándor, Salamon Károly, Beck Lajos.

T. c. Nyiznyai József ur intézeti dalkörünk számára 5 füzet hangjegyes dalt, és szertárunknak 42 darab kagyló s csiga gyűjteményt vala szíves hazafiui nemes érdeklődésénél fogva ajándékozni. Hálaköszönet a megemlékezésért.

Kebelbeli ifjaink pedig néhány könyv-, kitömött madár-, rovar- s virágpéldánnyal növelék tárlatunkat.

Jul. 30-kán zárünnepély tartatott, s 31-kén hálaadó isteni tisztelettel a tanév befejeztetett.

Figyelmeztetés. A jövő 186⁹/₉-ki tanév okt. 1-én veszi kezdetét, a beiratások, fölvéti s javító vizsgálatok szept. 3 utolsó napján tartatnak.

A létező szabályrendeletek hatályánál fogva az igazgatóság beleegyezése nélkül a tanulónak szállást fogadni nem szabad.

A jövő 186⁹/₉-ki tanév kezdetével gymnasiumunk VI-ik osztálya is megnyittatik.

K Ö N N Y E A L A J O S,

igazgató-tanár.